

Insentiver og arbeidstilbud i aldersgruppen 67 og over

*Presentasjon på Pensjonsforum 16. oktober
2015*

Erik Hernæs

*Stiftelsen Frischsenteret for samfunnsøkonomisk forskning
Ragnar Frisch Centre for Economic Research
www.frisch.uio.no*

Bakgrunn

- Arbeidsmiljølovens aldersgrense hevet til 72 år og videre heving til 75 diskuteres
- Pensjonsreformen har gitt økt yrkesaktivitet fra 62 år i privat sektor
- Ytterligere effekter kan ventes de neste årene
- Effektene vil avhenge både av de potensielt yrkesaktives preferanser og muligheter
- Vanskelig å skille fra hverandre de to settene av faktorer, men flere institusjonelle endringer gjør at vi i hvert fall kan se erfaringer med faktiske endringer i tilpasningen

Institusjonelle endringer

- Grensen for avkorting av alderspensjon mot inntekt hevet i 2002 for aldersgruppen 67-69
- Avkorting av alderspensjon mot inntekt gradvis opphevet 2008-2010 for aldersgruppen 67-69
- Opptjening av alderspensjon falt bort i 2007 for dem med full opptjening

Institusjonelle endringer (fortsatt)

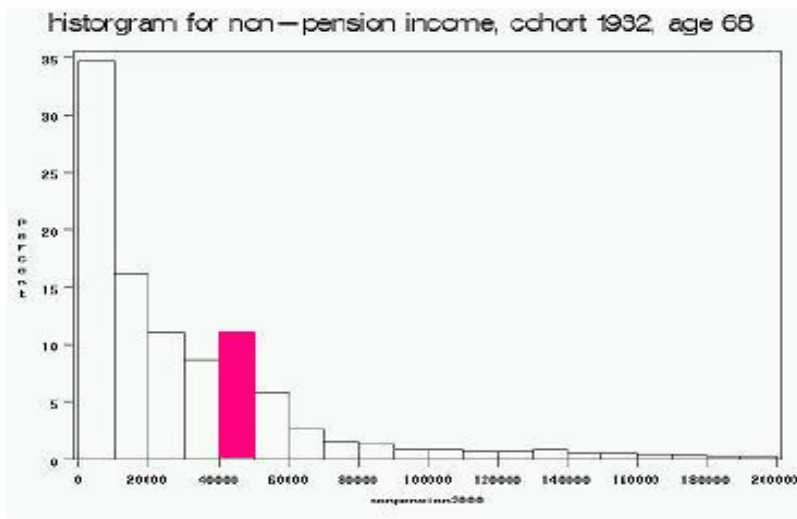
- Avkorting av AFP mot arbeidsinntekt falt bort fra 2011 i privat sektor
- Uttak av alderspensjon fra 62 år med aktuariell avkorting, fra 2011
- Levealdersjustering gradvis økende effekt
- Ny opptjening gradvis innført for fødselskohortene 1954-1962
 - Tettere sammenheng mellom inntekt og pensjon
 - Opptjening begrenset til 7,1 G

Heving av avkortingsgrensen i 2002

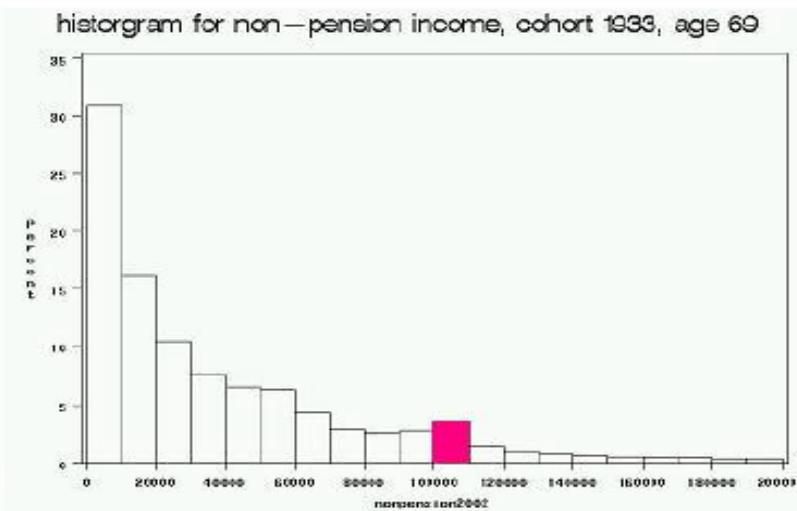
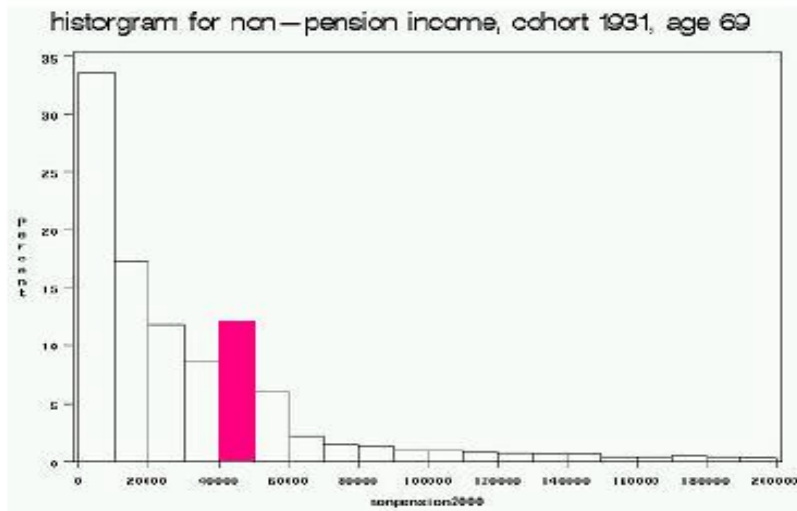
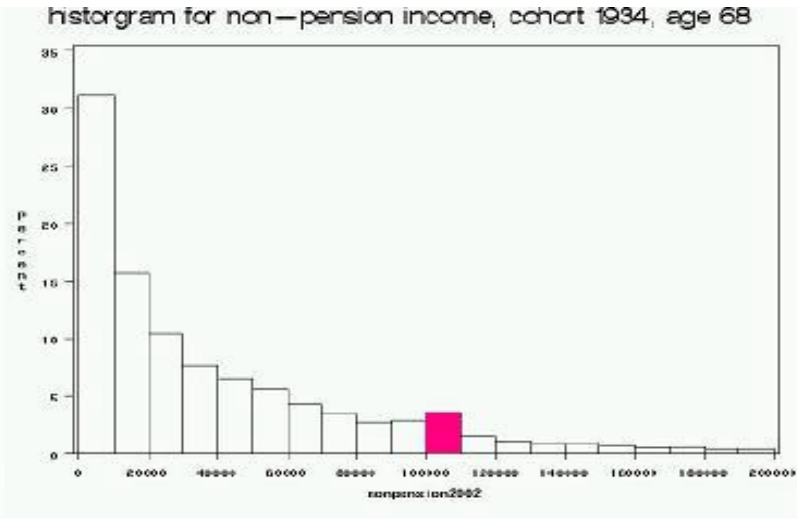
- Inntil 1. januar 2008 ble alderspensjonen avkortet for aldersgruppen 67-69 mot arbeidsinntekt: 40 % av inntekt over 1 G inntil 2002, over 2 G fra 2002.
- Avkorting liten virkning på andelen i arbeid
- ... men klar virkning på arbeidsinntekten for dem som i utgangspunktet har inntekt nær avkortingsgrensen

Arbeidsinntekt 68 og 69 år, 2000 og 2002

Avkorting fra 1G:

Avkorting fra 2G:

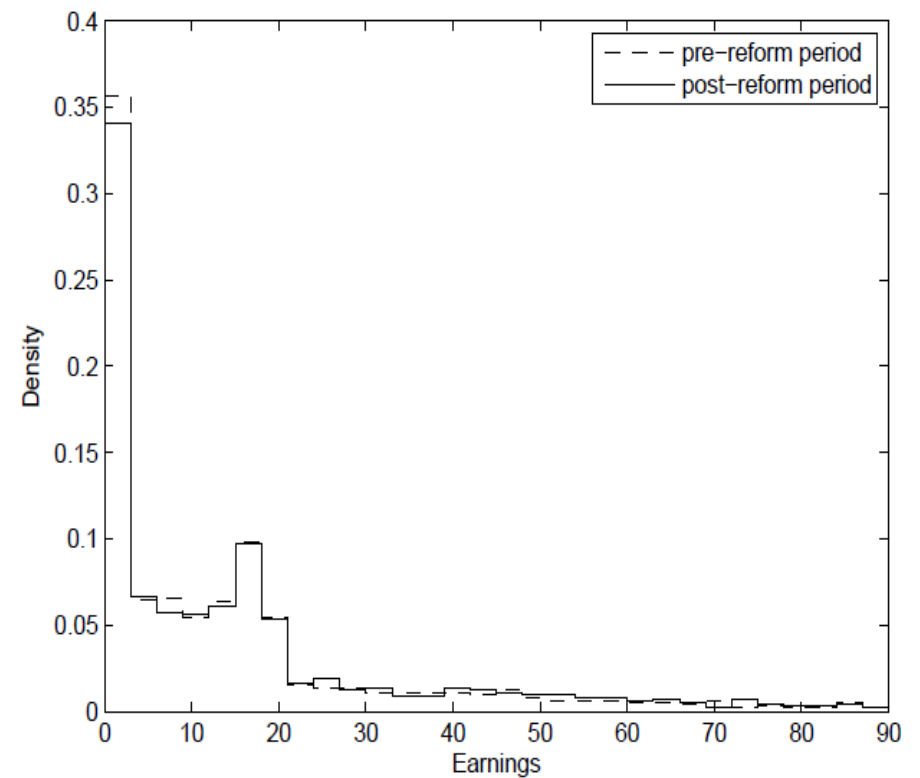
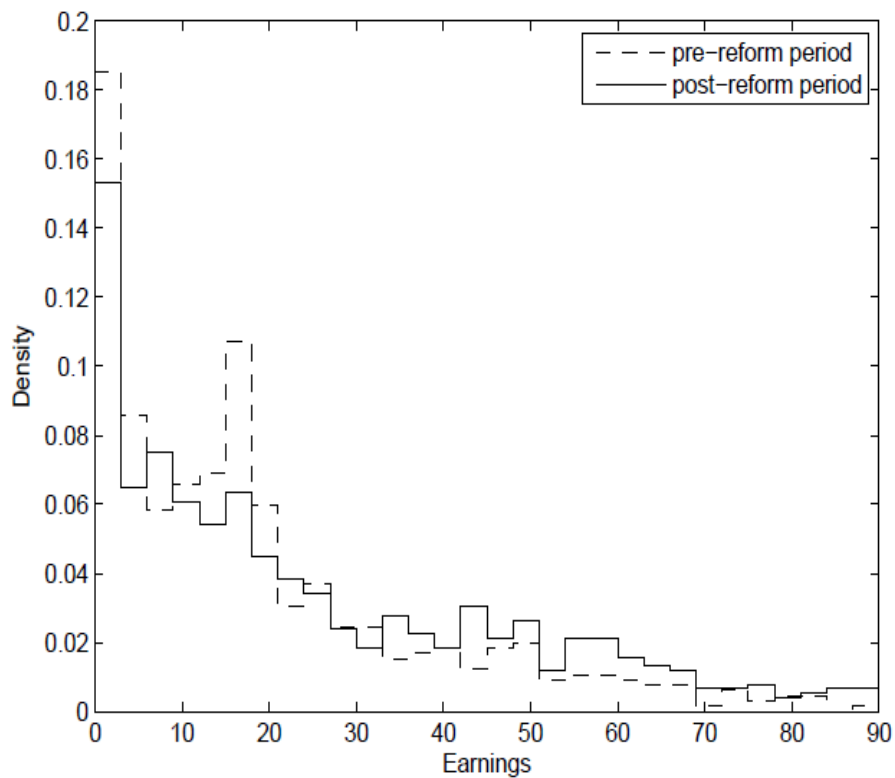

Fjerning av avkorting for 67 år i 2008

- Gradvis oppheving av avkorting av alderspensjon mot arbeidsinntekt: 67-67 fra 2008 til 2010, ser her på 2008
- Fjernet avkorting liten virkning på andelen i arbeid
- ... men klar virkning på arbeidsinntekten for dem som i utgangspunktet har inntekt nær avkortingsgrensen

Figure 3: Analysis of earnings test reform.

(a) Histograms of the earnings for the treatment group (left-hand panel), and the control group (right-hand panel). The pre-treatment distributions are from 2007. The post-treatment distributions are from 2008. Earnings measured in \$1,000.

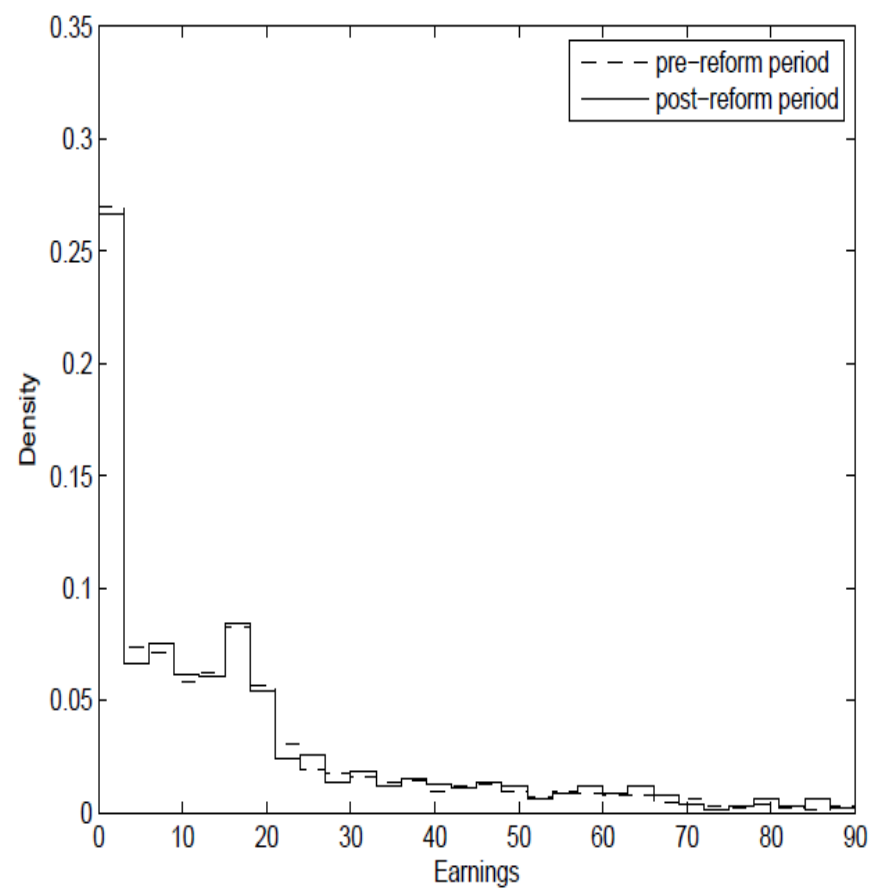
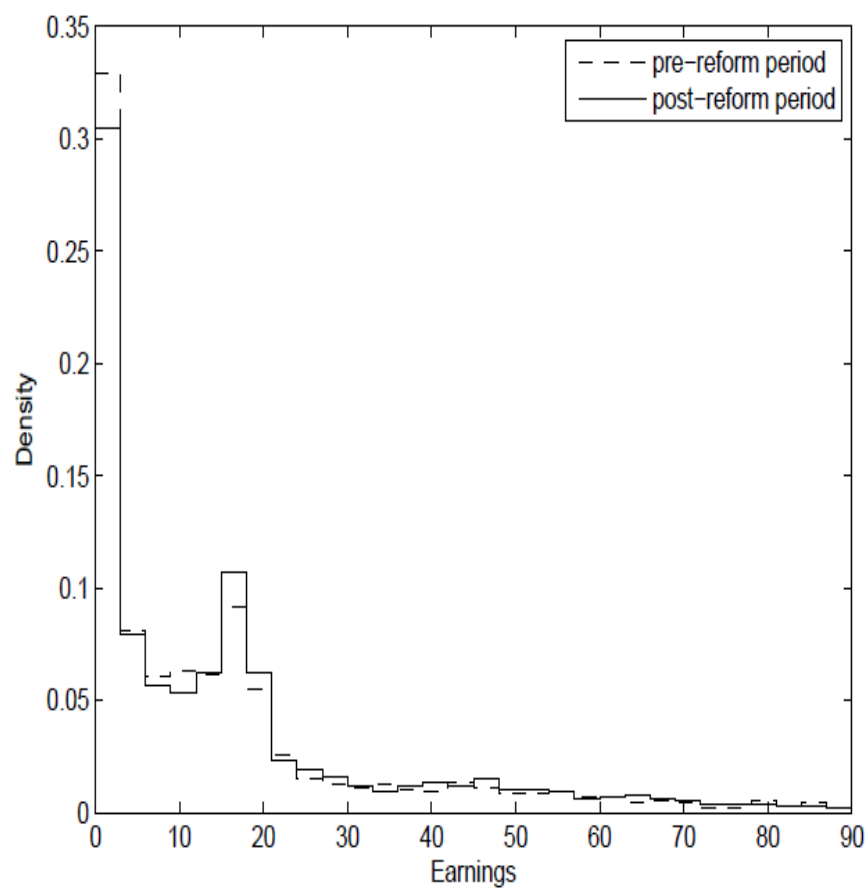

«Modning» av alderspensjonen i 2007

- I 2007 for første gang mulig for noen å ha 40 års opptjening av alderspensjon ved alder 66
- For dem ble avkastning av ytterligere ett år med 1 G inntekt redusert
- Ingen endring i yrkesaktivitet å se sammenliknet med foregående årskull og personer uten full opptjening

Figure 4: Analysis of social security wealth accrual change.

(a) Histograms of the earnings for the treatment group (left panel), and the control group (right panel). The pre-treatment distributions are from 2006. The post-treatment distributions are from 2007. Earnings measured in \$1,000.

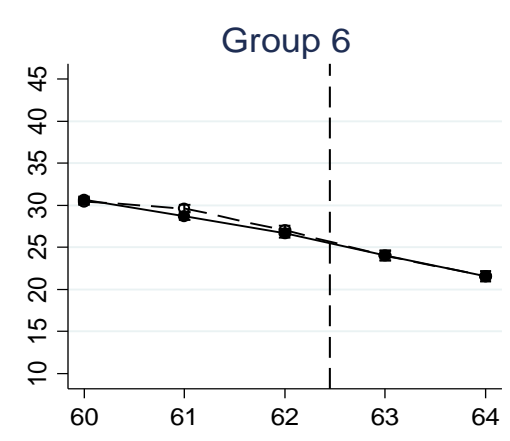
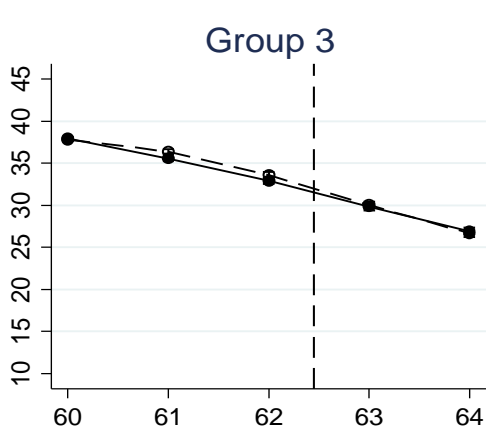
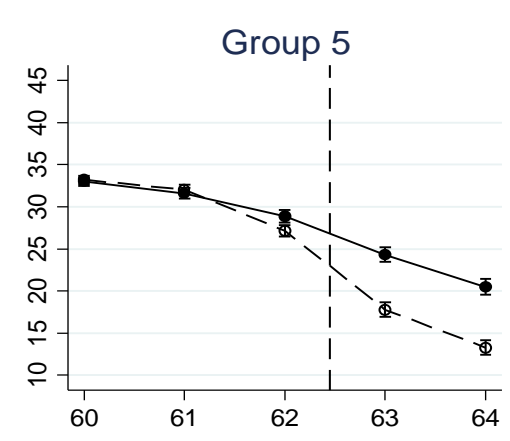
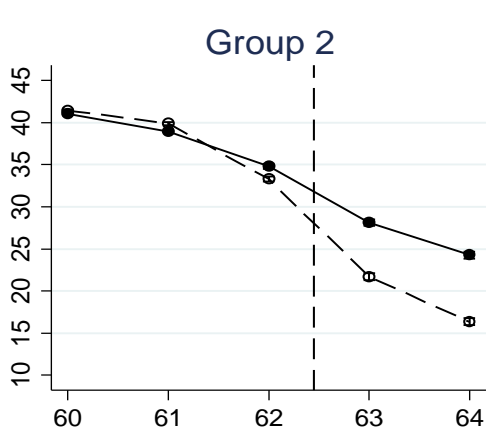
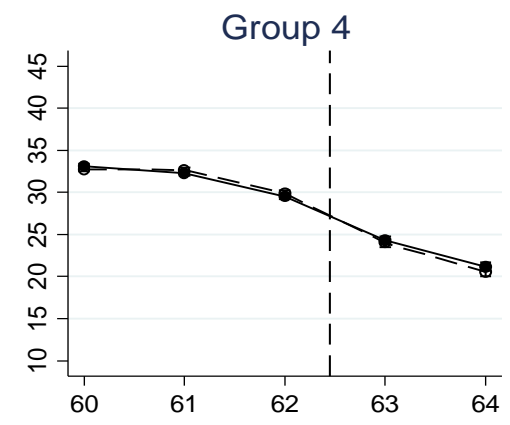
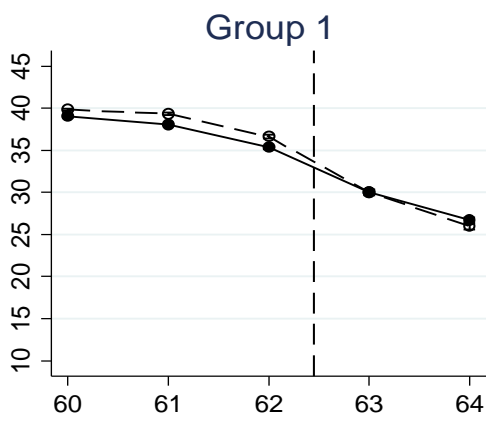

Manglende respons på redusert opptjening

- Regler ikke kjent eller ikke forstått?
- Summen av økte årlig pensjoner mindre verdsatt enn alt i en sum?
- Forventning er et dårlig mål

Pensjonsreformen fra 2011

- Deler i 6 grupper etter AFP og opptjening av som muliggjør fullt uttak av alderspensjon fra 62
- Avkastning av arbeid kraftig økt i privat sektor
- Kraftig økning av yrkesaktiviteten, analysen vår går til og med 64 nå, men andre tall viser at dette forplanter seg videre

—○— Pre reform —●— Post reform

Andel sysselsatte i befolkningen per 4. kvartal (prosent),
etter alder og tid.

Sysselsatte i prosent av befolkningen, Begge kjønn.

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Oppsummering

- Avkortingene før 2011 rammet dem «ellers» ville tilpasset seg rundt avkortingsgrensene og responsen kom kun her
- Styrker bilder av klare responser i yrkesaktivitet på økonomiske insentiver også blant eldre også 67
- Økt arbeidstilbud og økt arbeidsinntekt etter pensjonsreformen fra 62 kan forplante seg videre oppover
- Redusert opptjening ga ingen respons, hva vil levealdersjusteringen bety?
- Kombinasjon av arbeid og pensjon kan gi mer fleksibel avgang